

RECENZIJA rukopisa Dušana Todorovića

„ODNOSI ORGANIZACIJE I POJEDINCA: KA INTEGRATIVNOM PRISTUPU U RAZMATRANJU ORGANIZACIONOG PONAŠANJA“

(1) **Datum recenziranja:** 5. 11. 2019. godine

(2) **Podaci o recenzentu:**

- Dr Snežana Živković, redovni profesor
- Univerzitet u Nišu, Fakultet zaštite na radu u Nišu, Černojevića 10A, 18 000 Niš

(3) **Vrsta dela:** monografija

(4) **Podaci o recenziranom rukopisu**

- Autor: **Dušan Todorović**
- Naslov dela: **ODNOSI ORGANIZACIJE I POJEDINCA: KA INTEGRATIVNOM PRISTUPU U RAZMATRANJU ORGANIZACIONOG PONAŠANJA**
- Broj stranica: 250
- Broj tabela: 112
- Broj grafikona: 12
- Broj poglavlja: 5 glavnih poglavlja
- Broj citirane i korištene literature: 495

(5) **Mišljenje recenzenta**

Rukopis pod naslovom *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja* autora Dušana Todorovića, na nedvosmisleno originalan i obuhvatan način uzima u razmatranje dobar broj kardinalno važnih oblasti organizacione psihologije, što svakako ostavlja mogućnost primene u sferama poput psihologije rada ili pak industrijske psihologije. Obuhvatni prikaz najvažnijih savremenih koncepta organizacionog funkcionisanja, a posebno analitički pristup postavljanja rezultata istraživanja prikazanog u rukopisu, daju jak pečat na naučni doprinos rukopisa. Posebnu vrednost delu daje činjenica da se integrativni pristup razmatranjima organizacionog života kristalizuje kao najobuhvatniji mogući kada su u pitanju putevi koji vode boljem i dubljem shvatanju ove značajne oblasti ljudske stvarnosti.

Sam tekst je struktuiran kroz četiri poglavlja. Prvi deo definisan kao **PRISTUPI I PARADIGME U RAZMATRANJU ODNOSA POJEDINCA I ORGANIZACIJE – OD**

INDIVIDUALIZMA KA KOLEKTIVIZMU u svom početnom odeljku bavi se razvojem teorijskih koncepata koji se bave relacijama između zaposlenog pojedinca i radne organizacije, počev od tradicionalnih i rudimentnih shvatanja pa sve do modernih gledišta koja danas imaju suštinsku primenu u praksi. Kroz ovaj deo prikazani su i nivoi analize organizacionog ponašanja koji su zapravo ključne reference prilikom svakog pokušaja razmatranja te objašnjenja organizacionog funkcionisanja. Kroz ovaj deo rukopisa prikazani su i podrobno razmatrani pojedini najznačajniji koncepti važni za funkcionisanje radne organizacije pa samim tim i bolje i dublje razumevanje odnosa na relaciji zaposleni pojedinac – organizacija. Posebna pažnja usmerena je na koncept organizacionih orijentacija zaposlenih, postuliran od strane Prestusa, a upravo organizacione orijentacije zaposlenih koje mogu značajno moderirati odnos zaposlenih prema organizaciji, neopravdano su nedovoljno zastupljene u razmatranjima organizacionog ponašanja. Nezaobilazna varijabla u pokušajima objašnjenja ponašanja zaposlenih razmatrana je u pododeljku koji se bavi ulogom varijabli ličnosti u organizacijskom kontekstu. S obzirom da za obuhvatnu socio-psihološku analizu pored dispozicionih varijabli treba u razmatranje uzeti i kontekstualne varijable u nastavku poglavlja podrobno su izloženi efekti percipirane nesigurnosti zaposlenja kao potencijalno snažanog faktora stabilnosti/nestabilnosti zaposlenog u okviru konstelacije u kojoj radi i živi.

U nastavku prvog poglavlja autor je stavio poseban akcenat za značaj nekoliko konstrukata koji su u savremenom organizacijskom kontekstu postali srž izgradnje i održanja lojalnosti na relaciji zaposlenih i radne organizacije, pa su u nizu razmatrani: organizaciono građansko ponašanje zaposlenih, organizaciona predanost, organizaciona identifikacija i na kraju i koncept subjektivnog blagostanja zaposlenih.

Drugi i treći deo rukopisa predstavljaju celovit skop u kojem je prikazan jedan sveobuhvatni pokušaj emirijskog istraživanja kako aspekata vezanih direktno za zaposlene, poput osobina ličnosti, organizacionih orijentacija, identifikacije i predanosti organizaciji, tako i aspekata koji deluju iz šireg socio-ekonomskog konteksta a odnose se pre svega na percipiranu nesigurnost zaposlenja. Upravo percipirana nesigurnost zaposlenja može igrati značajnu ulogu u održanju/narušavanju opšte psihološke dobrobiti i blagostanja radno angažovanog pojedinca.

U završnom delu rukopisa izveden je pokušaj sinteze spleta rezultata prikazanih kroz empirijski istraživački deo te su u jednu kompleksnu celinu složene brojne interpretacije najznačajnijih nalaza dobijenih postavljanjem složenih strukturalnih modela.

Tekst rukopisa je pisan stilom koji je konkretan, jasan i intrigantan te je uklopljen u kompaktnu i logički baziranu celinu.

Literatura na kojoj je delo zasnovano i na koju se konstantno oslanja je relevantna i savremena, nedvosmisleno uklopljena u problematiku kojom se rukopis bavi.

Sa didaktičkog aspekta rukopis poštuje sve poželjne principe, bavi se prikladnim temama, ekspliciraju se ključni pojmovi i najznačajnija naučna pitanja, tabelarni i grafički prikazi su skladno uklopljeni u sistem materije dela. Stil pisanja je jasan. Strukturalno posmatrano, tekst je čisto i skladno organizovan, izložena je korišćena literatura, te sa didaktičke strane delo jasno navodi na razumevanje suštinskih tema i problema koji se kroz rukopis obrađuju. Poseban doprinos rada leži u znatnom broju izloženih strukturalnih modela, te grafički prikazi znatno olakšavaju interpretaciju i integraciju pisanog materijala.

Imajući u vidu aktuelnost tematike koja je osnov ove monografije a pre svega zbog stila pristupa sferi organizacione i psihologije rada jasne su preporuke koje vode objavljivanju rukopisa.

PREDLOG ZA KATEGORIZACIJU RUKOPISA

Rukopis pod naslovom *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja* autora Dušana Todorovića svakako predstavlja naučno, stručno, savremeno i zanimljivo delo. Struktura i sadržaj su didaktički-metodičko prikladni i kompaktni, naučno je rad čvrsto zasnovan, a poseban značaj leži u aktuelnosti konstrukata koji su prikazani i razmatrani. Upravo razmatrani konstrukti predstavljaju ključ pravilnog razumevanja sfere radne organizacije u kojoj su zaposleni pojedinci najznačajniji resurs na kojem može ležati ili uspeh ili krah organizacije kojoj pripadaju. Informativnost i intrigantnost materije ovog rukopisa predstavlja suštinski važno štivo za one koji se bave organizacionom psihologijom, psihologijom rada i ljudskim resursima uopšte.

Poštujući sve navedeno, predlažem da se rukopis pod nazivom *Odnosi organizacije i pojedinca: ka integrativnom pristupu u razmatranju organizacionog ponašanja* autora Dušana Todorovića, **prihvati i odobri za štampanje kao monografija nacionalnog značaja.**

U Nišu, 5.11.2019.

Prof. dr Snežana Živković

